

“ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ”

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΩΣ καὶ ΕΡΕΥΝΗΣ ΖΩΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΤΟΣ Γ'
Δρχατσανίου 4 ΠΑΝΑΓ. Ν. ΠΙΠΙΝΕΛΗ Φύλλον 10 - 11
(Πλατεία ΚΛΑΥΘΜΩΝΟΣ) "Εκδόσις Δεκαπενθήμερος (Σελ. 109 - 124)
ΑΘΗΝΑΙ Υπό ΠΑΝΟΥ Ε. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ 15 & 30 Ιουνίου
Τηλ. 23.191 π. Βουλευτοῦ 1956

30 Ιουνίου 1956

Ἡ διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, συντελεῖται, ὅσον οὐπώ, καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἐν μέσῳ χαρακτηριστικῆς ἀδιαφορίας τῆς κοινῆς γνώμης καὶ συνοδεύεται ἀπὸ σχόλια καὶ συναισθήματα πολὺ ὀλίγον κολακευτικά διὰ τὸν τρόπον λειτουργίας τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν μας. Οὐδέποτε ἄλλοτε κατέστη ἐμφανέστερον καὶ ἔχει περισσότερον συνειδητοποιηθῆ ἀπὸ τὴν δημοσίαν γνώμην ὅτι ὁλόκληρος ἡ κοινοβουλευτικὴ διαδικασία, τόσον ἡ νομοθετικὴ ὅσον καὶ ἡ διεξαγωγή τοῦ ἐλέγχου καὶ ἡ καθαρῶς πολιτικὴ, διεξάγονται εἰς τὸ κενόν, ὥς ἔν εἶδος θρησκευτικῆς τελετῆς εἰς τὸ οὐσιαστικὸν περιεχόμενον καὶ τὴν θείαν οὐσίαν τῆς ὁποίας, ὅλοι ἔπαυσαν πλέον νὰ πιστεύουν.

Οἱ «πρακτικοὶ ἄνθρωποι», οἱ σκεπτικισταὶ καὶ οἱ κυνικοὶ δὲν βλέπουν βεβαίως τίποτε τὸ κακὸν εἰς τοῦτο: Αἱ ὑπηρεσίαι θὰ ἐργάζωνται τοῦ λοιποῦ πλέον ἀπερίσπαστοι· οἱ Ὑπουργοὶ δὲν θὰ ἀπασχολοῦνται μέχρι βαθείας νυκτὸς εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Βουλευτηρίου· ἡ κοινὴ γνώμη δὲν θὰ ἐκνευρίζηται μὲ τὰς ρητορικὰς ἐξάψεις τῶν μὲ ἢ τῶν δέ· καὶ ἡ ἐπάνοδος τῶν περισσοτέρων εἰς τοὺς κόλπους τῶν οἰκείων τῶν θὰ ἀπαλλάξη τὸν τόπον ἀπὸ τὰς καθημερινὰς μηχανορραφίας καὶ ἀβεβαιότητος. Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἔχη ἀναστεναγμὸν ἀνακουφίσεως βλέπουσα νὰ σκορπίζη δι' ὀλίγους μῆνας τὸ σμῆνος τῶν αἰτούντων ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου καθημερινῶς ἀσφυκτιᾷ. Καὶ οἱ μεγάλοι βιρτουόζοι τοῦ βήματος, καταθέτοντες προσωρινῶς εἰς τὸ βεστιάριον ὅλα τὰ προσωπεῖα καὶ τὰ σχήματα τῶν μορφῶν τῆς συμβατικῆς κοινοβουλευτικῆς τραγωδίας, θὰ σπεύσουν ἐλαφρότεροι πρὸς τὰ θέρετρα καὶ τὰς λουτροπόλεις διὰ νὰ χαροῦν ἐπ' ὀλίγον τὸν πεζώτερον βίον τῶν ἄλλων θνητῶν.

Δὲν ἔχουν βεβαίως τελείως ἄδικον σκεπτόμενοι πάντα ταῦτα οἱ σκεπτικισταὶ καὶ οἱ κυνικοὶ. Καὶ ἂν μόνον περὶ τῶν σχημάτων καὶ τῶν θεσμῶν ἐπρόκειτο, ὀλίγοι καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον δογματικοὺς καὶ ἐνθουσιώδεις λάτραις τῶν συνταγματικῶν μας παραδόσεων, θὰ ἦσαν διατεθειμένοι νὰ χύσουν καὶ ἓν δάκρυ ὑπὲρ αὐτῶν. Ἀποτελεῖ, ἄλλως τε, ἡ κοινὴ ἀδιαφορία τὸ ἀσφαλὲς σῆμα τοῦ γήρατος. Καὶ οἱ θεσμοὶ προωρισμένοι νὰ ἐξυπηρετοῦν τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας τῆς πατρίδος,

ΕΤΑΡΕΙΑ ΚΥΡΕΩΣ ΤΩΝ ΝΕΛΕΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΕΛΤΙΑ
ΗΜΕΡΟΝ.
ΑΡΙΘ.
11886

καὶ οὐχὶ νὰ ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ αὐτὴν δὲν ἔχουν οὔτε λόγον οὔτε δύναμιν περαιτέρω ἐπιβιώσεως ὅταν καταλήξουν νὰ ἀποτελοῦν ἀπλοῦν τύπον τῆς δημοσίας ζωῆς.

“Ὅταν ἔλθῃ αὐτὴ ἡ στιγμή, ἀνωμαλίαν δὲν ἀποτελεῖ πλέον ἡ ἀνατροπὴ ἀλλὰ ἡ περαιτέρω διατήρησις αὐτῶν....

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον συνθέτει σήμερον τὸ μέγα πρόβλημα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ μας μαρasmus καὶ δικαιολογεῖ τὰς ἀνησυχίας τῶν φρονιμωτέρων, εἶναι ἡ *συνολικὴ καθίζησις* ἀπὸ τὴν ὁποῖαν συνοδεύεται. Καθίζησις θεσμῶν, ἰδανικῶν, ἀνθρώπων. “Ὅ,τι συμβαίνει ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος, τῆς Βουλῆς, ἐκφράζει πιστῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς τὰ στέρνα ὁλοκλήρου τῆς ἰθυνοῦσης τάξεως. Δὲν εἶναι ἡ παρούσα Βουλὴ, μιὰ κακὴ Βουλὴ, ἡ ὁποία διαδέχεται μίαν καλυτέραν ἢ δύναται νὰ ἔχῃ κάτι καλύτερον ὡς διάδοχόν της αὔριον. Εἶναι ὁ πιστὸς καθρέπτης ἐκείνου τὸ ὁποῖον συμβαίνει παντοῦ γύρω μας, εἰς τὰς ὁργανώσεις, τὰ γραφεῖα τῆς διοικήσεως, τὰς κοινωνικὰς σχέσεις, τὸν τύπον, τὴν πνευματικὴν ζωὴν.

Καὶ αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον, χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὸ προσδιορίσῃ εἰδικώτερον, διότι δὲν ἔχει πρὸς τοῦτο οὔτε τὰ μέσα οὔτε τὰς δυνατότητας, ἡ κοινὴ γνώμη ἔχει συνειδητοποιήσῃ διὰ τῆς ἀδιαφορίας της πρὸς τὸν κοινοβουλευτικὸν μας μηχανισμόν καὶ τὴν ὑπόκωφον ἐχθρότητα πρὸς ὁλόκληρον τὸ ἐπίσημόν μας Κράτος.

Αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δίδει εἰς τὸν μαρasmus τοῦ κοινοβουλευτικοῦ καθεστώτος τοῦ ὁποῦ δσημέραι παριστάμεθα μάρτυρες μίαν θανάσιμον εὐρύτητα... καὶ ὁδηγεῖ εἰς ἓνα ἀποπνικτικῆς μελαγχολίας στοχασμόν:

«Κἄτι τὸ σάπειο ὑπάρχει εἰς τὸ Βασιλείον μας» !!!...

Ἡ Βουλὴ συνεδριάζει κατὰ κανόνα παρόντων τὸ πολὺ 30 - 40 βουλευτῶν. Εἰς τὴν συνήθη νομοθετικὴν διαδικασίαν, μόνον ὅσοι ἔχουν ἀμεσώτερον τι ἐνδιαφέρον παρίστανται καὶ λαμβάνουν ἐνεργὸν μέρος. Οἱ λοιποὶ ἀσχολοῦνται περὶ ἄλλα, καὶ μόνον κατ' οἰκονομίαν ἢ ἀπαρτία θεωρεῖται ὑπάρχουσα.

Ἡ Κυβέρνησις παρίσταται κατὰ κανόνα δι' ἐνὸς ἢ δύο Ὑπουργῶν. Ὁ Πρωθυπουργὸς ἀπὸ τριετίας ἐμφανίζεται μόνον εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις. Ὁ ρόλος του ὡς ἡγέτου τῆς πλειονοψηφίας δεσπόζοντος τῶν συζητήσεων, καθοδηγοῦντος τὰς ἐργασίας τοῦ σώματος, κερδίζοντος καθ' ἡμέραν τὴν προέχουσαν θέσιν του ἐν τῇ πολιτείᾳ μετὰ τὴν ἀνταύγειαν τῆς ὑπερεχούσης διανοίας του ἢ τὴν γοητείαν τοῦ λόγου του ἀποτελοῦντος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ Bagehot ἐχαρκτήρισε: *«τὸν μεγαλύτερον ὅλων διδάσκαλον ἐν τῇ Βουλῇ, τὸν παιδαγωγὸν τοῦ ἔθνους»*, ἀπώθηθη πλέον εἰς τὰ παρασκήνια τοῦ πολιτικοῦ γραφείου. Ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε, τὸ βουλευτήριον καὶ τὸ ἔθνος ὁλόκληρον ἐκρέμαντο ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ δράματος, ὅπου

μετὰ τὰς ἀποστροφὰς τὰς κορωνίδας καὶ τὰς κατακλείδας τῶν ἀγορεύσεων ἐκρίνετο ἡ τύχη τῆς χώρας καὶ ἐλαξέοντο εἰς τὴν σκέψιν καὶ τὴν φαντασίαν τῶν μαζῶν αἱ ἰδέαι καὶ τὰ συνθήματα, τὸ Κοινοβούλιον τώρα σιγᾷ. Ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων «διόρθωσις» τῶν πρακτικῶν ἤρχισε νὰ γίνεται κανόν.

Ἡ μηχανικὴ ἀναμέτρσις τῶν κομματικῶν δυνάμεων ἐπισπεύδεται χωρὶς καὶ νὰ κρίνεται συνήθως ἀναγκαῖα ἡ τελικὴ ἀπάντησις τῶν κυβερνώντων πρὸς τὰς αἰτιάσεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ἔπαυσε ν' ἀποτελῇ πραγματικότητα, ἀφ' ἧς μετὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους μεταρρυθμίσεις τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου καὶ τὴν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν νεωτέρων συνθηκῶν ἐξουδετέρωσιν τῆς προσωπικότητος τοῦ βουλευτοῦ, ἐξέλιπε σχεδὸν ἡ πλειὰς ἐκείνη τῶν ἐλευθέρων τὴν σκέψιν βουλευτῶν οἵτινες ἐξ αὐτῶν τῶν σπλάγχχνων τῆς πλειονοψίας καθίστων δυνατὰς τὰς ἀληθεῖς κατὰ τῶν κυβερνώντων κυρώσεις.

Ὁ ἰδεολογικὸς πσλμός τῶν κοινοβουλευτικῶν ἀνδρῶν ἠτόνισε καὶ διαρκῶς περισσότερο ἀνομολογεῖται μετὰ κυνισμοῦ ὁ βιοποριστικὸς τῆς λειτουργίας χαρακτήρ.

Ἡ ἀντιπολίτευσις παρασυρομένη διαρκῶς περισσότερο ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀριθμητικῆς τῆς ἀδυναμίας εἰς μίαν ἀπὸ συστήματος ἀντιδικίαν προσπαθεῖ εἰς μάτην νὰ ἀναπληρώσῃ μετὰ ὑπερβολὰς καὶ μελοδραματικὰς ἐξάρσεις τὸ γόητρον ἐνὸς ἀληθοῦς ὑπὲρ τῶν δημοσίων συμφερόντων ἀγῶνος.

Ὁ τύπος βραχυκυκλωθεὶς εἰς τὰ θανάσιμα δίκτυα, τῶν πιστώσεων καὶ τῶν παντοίων παροχῶν ἀπηλλοτριώσε κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὲρ ποικίλων συμφερόντων τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς λειτουργίας του ὡς ἰδεολογικοῦ ρυθμιστοῦ τῆς κοινῆς γνώμης.

Ἡ πραγματικὴ νομοθετικὴ ἐργασία συντελεῖται κατ' οὐσίαν εἰς τὰ κυβερνητικὰ γραφεῖα, μετὰ τῶν ὑπουργῶν, ὑπηρεσιῶν καὶ ἀμέσως ἐνδιαφερομένων ἰδιωτῶν ἢ ὁμάδων. Ὅταν προσλάβῃ τὸ «καλῶς ἔχειν» ἀπὸ τὴν ἀνωτάτην ἡγεσίαν τῆς κυβερνήσεως, τὸ νομοσχέδιον, δὲν ἔχει πλέον παρὰ ἐλαχίστας ἐλπίδας νὰ ὑποστῇ πραγματικὴν βάσανον ἐν τῷ καθιερωμένῳ νομοθετικῷ μηχανισμῷ τῆς Βουλῆς. Θὰ κινήτοιοιθοῦν ὑπὲρ αὐτοῦ ὅλαι αἱ ἠθικαὶ καὶ ὕλικαὶ δυνάμεις αἱ συγκρατοῦσαι τὴν κομματικὴν πεθαρλίαν, ἀπὸ τῆς ἰδεολογικῆς ἀλληλεγγύης μέχρι τῆς ἀπειλῆς, καὶ θὰ τὸ φέρουν ἀναλλοίωτον ἐν τῇ οὐσίᾳ μέχρι τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ τεχνοκρατία τῶν γραφείων, ἀφήρεσε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς οὐσίας ἀπὸ τὴν δημοκρατικὴν ζωὴν.

Ἄλλ' ὡς διὰ νὰ ἀνταποδώσῃ τὴν μείωσιν αὐτὴν καὶ νὰ διαφυλάξῃ τὰ δικαιώματά της, ἡ δημοκρατικὴ ζωὴ περισφίγγει σήμερον ἀκόμη πλέον καταθλιπτικῶς ἢ ἄλλοτε τοὺς κυβερνῶντας ὑπὸ μίαν νέαν μορφήν: τὴν μορφὴν τῶν ὁργανώσεων, τῶν πάσης ὕψους πανελλαδικῶν ἢ κλαδικῶν ἢ ἐθνικῶν συνασπισμῶν συμφερόντων, αἵτινες σύρουνται ὀπισθεν τῶν τὰς μυριάδας τῶν μελῶν τῶν, ρίπτουν τὸ βάρος τῶν ψήφων τῶν ἐπάνω εἰς τὰς ἐκάστοτε κυβερνητικὰς ἀποφάσεις: οἱ συνεταιρισμοί, τὰ συνδικάτα, οἱ αὐτο-

κινητιστά, οί πολύτεκνοι, οί πλημυροπαθείς, οί σεισμόπληκτοι . . . δια νά μή όμιλήσωμεν περί τών στενωτέρων εκείνων κύκλων τοῦ μεγάλου κεφαλαίου, οἵτινες μετασχόντες ένεργῶς εἰς τοὺς προεκλογικοὺς άγῶνας έχουσι νά διεκδικήσωσι άλλης φύσεως δικαιώματα καί ύποθήκας

Οὕτω δ,τι έχασεν εἰς οὐσίαν ή Βουλή, τὸ έκέρδισαν δια τῆς όργανώσεως τών τά κατὰ μέρος οίκονομικά συμφέροντα. Καί έν είδος άποπνικτικοῦ γορδίου δεσμοῦ έδημιουργήθη γύρω άπό τὸ Κράτος συσφίγγοντος εἰς μίαν θανάσιμον άκινήσιαν τήν δημοσίαν ζωήν. Ἰδοὺ διατί ὅλοι όμιλοῦν περί μειώσεως τών δαπανών διοικήσεως καί οὐδείς δύναται νά τās πραγματοποιήσῃ· διατί ὅλοι όμιλοῦν περί μειώσεως τοῦ κόστους παραγωγῆς καί καταργήσεως τών ὑπέρ τρίτων φόρων καί οὐδείς δύναται νά τās πραγματοποιήσῃ· διατί ὅλοι όμιλοῦν περί άνασυντάξεως, άπλοποιήσεως, έκκαθαρίσεως τῆς διοικήσεως καί οὐδείς τās άπετόλμησε ποτέ σοβαρῶς· διατί ὅλοι όμιλοῦν περί πατάξεως τῆς φοροδιαφυγῆς καί οὐδείς τήν έπραγματοποίησε, διατί ὅλοι όμιλοῦν περί δικαίας τιμῆς τών φθαρτῶν άγροτικῶν προϊόντων καί οὐδείς έτόλμησε νά αντιμετώπισῃ τοὺς μεσάζοντας· διατί ὅλοι όμιλοῦν περί άποκαταστάσεως τῆς πίστεως καί οὐδείς έτόλμησε νά θέσῃ τέρμα εἰς τās πάσης φύσεως άρπαγὰς τοῦ έντίμως κτηθέντος πλούτου εἴτε έπ' ώφελεία τοῦ δημοσίου ταμείου συντελοῦνται εἴτε έπ' ώφελεία τών καλύτερων όργανωμένων καί ένεργότερων δρώντων ιδιωτικῶν συμφερόντων.

Τὸ "Εθνος—χωρίς νά γνωρίζῃ ἴσως καταλεπτῶς τὸν μηχανισμόν καί τήν φύσιν τοῦ θανάσιμου αὐτοῦ βραχυκυκλώματος—αἰσθάνεται νά τὸ περισφύγῃ διαρκῶς άποπνικτικώτερον ὁ γόρδιος αὐτὸς δεσμός. Αἰσθάνεται νά τὸ πιέξῃ τὸ καθεστῶς αὐτὸ τῆς άναγκαστικῆς άκινήσιος. Καί έπαυσε νά περιμένῃ τίποτε τὸ σωτήριο καί τὸ οὐσιαστικόν άπό τὸν έπίσημον κοινοβουλευτικόν όργανισμόν του. "Οσοι δέν άφοσιώνονται εἰς διεκδίκησιν τών συμφερόντων τών δια τῆς όμαδικῆς πίεσεως τών, ή δέν έχουσι τὸ μέσον ή τήν δύναμιν νά έκβιάσουν άλλως τήν ίκανοποίησιν αὐτῶν, —καί εἶναι αὐτοί οἱ άπειρῶς περισσότεροι—χαροπαλαίουσι ὅπως ήμποροῦν καλύτερον εἰς τήν σκληράν καί άχαριν βιοπάλην, άναμένοντες διαρκῶς εἰς μάτην άπό κάποιαν νέαν άνατέλλουσαν «άλλαγήν» μίαν καλύτεραν αὔριον. "Ολοι ὁμως—καί εκείνοι οἱ ὅποιοι έπωφελοῦνται καί εκείνοι οἱ ὅποιοι εύρίσκονται άναγκαστικῶς εἰς τὸ περιθώριον τῆς τύχης—δέν περιμένουν πλέον τίποτε άπό ὅσα διεξάγονται έν τῇ Βουλῇ. Παρακολουθοῦν τās έκδηλώσεις τῆς κοινοβουλευτικῆς ζωῆς με μίαν άναγκαστικὴν ή προσποιητὴν κατάνυξιν, άλλὰ με τήν σκέψιν έστραμμένην άλλαχοῦ.

Ἡ τελετουργικὴ αἴγλη τῆς παλαιᾶς θρησκείας έσβυσεν άφ' ἧς οἱ μεγάλοι προφήται έλησμονήθησαν καί έγκατελείφθησαν αἱ μεγάλαι παραδόσεις τών· ή πειθανάγκαστικὴ δύναμις τῆς εξέλιπεν, άφ' ἧς ή οὐσία τῆς έξουσίας διέρρευσε πρὸς άλλους, μάγους καί θαυματοποιούς έξω τοῦ Ναοῦ εύρισκομένων

••

Ἄλλ' ήζωή μιᾶς χώρας ὅπως ή Ἑλληνική έχει άνάγκην καί άληθινῆς

έξουσίας καί δημοκρατικῆς έκφράσεως τών κοινωνικῶν τῆς δυνάμεων. Ἐχει άνάγκην καί τών δύο. Δέν δύναται νά θυσιάσῃ τήν μίαν εἰς τήν άλλην. Ἡ έγκαθίδρυσις έξω - δημοκρατικῶν καταστάσεων τοσάκις παρ' ἡμῖν δοκιμασθεῖσα δέν δύναται νά οδηγήσῃ άλλαχοῦ άπό εκεί ὅπου τοσάκις ὠδήγησε. Ἡ διατήρησις ὁμως τῆς σημερινῆς, έν τῇ άκινήσῃ βραχυκυκλώσεώς τῆς δημοσίας ζωῆς, καταδεικνύεται καθ' ήμέραν πλέον άπαράδεκτος. Ἡ έκ τών ένόντων αντιμετώπισις τρεχουσῶν άναγκῶν, άφίνουσα άλυτα τὰ βασικά προβλήματα τῆς οίκονομίας καί τῆς διοικήσεως, έντείνει καθ' ήμέραν τήν σοβοῦσαν άνωμαλίαν καί καθιστᾷ άκόμη πλέον έπίπονον τήν τελικὴν ταύτης έκκαθάρισιν. Ἡ έθνικὴ κρίσις τήν ὅποιαν διαγράφουν αἱ ὑποτροπαὶ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καί τὰ άδυσώπητα ένδεχόμενα τοῦ ψυχροῦ πολέμου έν μέσῳ τοῦ ὁποῖου κυλῖεται ή ζωή ὅλων μικρῶν καί μεγάλων, καθιστοῦν πλέον έντονον τήν άνάγκην μιᾶς γενικῆς πολιτικῆς άναπροσαρμογῆς καί άναζωογονήσεως τοῦ δημοσίου όργανισμοῦ τῆς χώρας.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς με τήν βαθεῖαν του διαίσθησιν τών άναγκῶν αὐτῶν άπό τās ὁποίας άμεσώτερον παντός έκ τών ήγητόρων του ταλανίζεται, τὸ έπεδίωξε δις κατὰ τήν τελευταίαν τετραετίαν. Ἐδημιούργησε δια τήν ψήφου του μίαν μεγάλην πολιτικὴν δύναμιν τήν ὅποιαν ένεπιστεύθη εἰς τοὺς άρχηγούς του, ὅχι δια νά τακτοποιήσουν έκ τών ένόντων τās καθημερινὰς του ὑποθέσεις ή δια νά θεραπεύσουν τās φιλοδοξίας καί τās άπειρινὰς του ὁπαδῶν τών, άλλὰ δια νά έπιχειρήσουν έργα μεγάλα τολμηρὰ τῆσεις τών ὁπαδῶν τών, άλλὰ δια νά έπιχειρήσουν έργα μεγάλα τολμηρὰ καί άποφασιστικά τὰ ὁποία νά διεγείρουν τās έλπίδας, νά κεντρίσουν τās φαντασίας καί νά λύσουν κάποτε τὸν γόρδιον δεσμόν τῆς κυβερνητικῆς, κοινωνικῆς καί διοικητικῆς μας πραγματικότητος.

Βλέπει με μελαγχολίαν νά παρέρχονται οἱ μῆνες, καί νά ξεθυμαίνουν οἱ πρώτοι ένθουσιασμοί, ένῶ πυκνοῦνται αἱ έθνικαί άνησυχίαι καί ὀξύνονται αἱ κοινωνικαί καί οίκονομικαί καταστάσεις.

Τὸ πεπρωμένον άρχίζει νά κτυπᾷ τās θύρας μας. Ἄς τὸ ακούσουν ὅσοι έντὸς ή έκτὸς τῆς έξουσίας έχουσι έξ άδιαίρετου τήν εὐθύνην τοῦ μέλλοντος τῆς χώρας.

II. ΠΙΠΙΝΕΛΗΣ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ τοῦ ΤΙΤΟ εἰς ΜΟΣΧΑΝ

Ἀσφαλῶς πολλὰ ἤλλαξαν άπό τῆς έπισκέψεως Μπουλγάνιν - Κροῦτσεφ εἰς Βελιγράδιον τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου, μέχρι τῆς πρό τιος ληξάσης μεγαλειώδους ὑποδοχῆς τοῦ στρατάρχου Τίτο εἰς τήν Μόσχαν καί τās λοιπὰς πόλεις τῆς Ρωσσίας. Ἡ «έγκαρδιότης» καὶ ή πλήρης άμοιβαία «κατανόησις», άντικατέστησε τήν «έξομάλυνσιν». Περισσότερον άκόμη, ή επί τοῦ πολιτικοῦ έπέδου συνεργασία έπεξετάθη καί επί τοῦ ιδεολογικοῦ με τήν ὑπογραφήν τῆς κοινῆς δη-

λώσεως τῆς 20ῆς Ἰουνίου ε.ε. ή ὁποία τῶντινί άπό κομμουνιστικῆς πλευρᾶς περιέχει συνταρακτικούς νεωτερισμούς. Ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία άναγνωρίζει (άρθρα 3, 4 καί 8) έγγράφως ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ὁδοὶ πρὸς τὸν σοσιαλισμόν, αναλόγως τών ειδικωτέρων συνθηκῶν έκάστης χώρας, ὅτι οὐδεμία προσπάθεια έπιβολῆς τών άπόψεων τῆς μιᾶς επί τῆς άλλης εἶναι άνεκτὴ καί ὅτι αντίθετως τὸ Κ. Κ. Ρ. καί τὸ Κ. Κ. Γ. πρέπει νά συνεργάζονται δια νά μελετᾷ «τās μορφὰς καί τās μεθόδους, τῆς σοσιαλιστικῆς ανάπτυξε-

ως και να ανταλλάσσωσι ελευθέρως και συν-αδελφικώς την πείραν και τὰς απόψεις των δια την ανάπτυξιν της σοσιαλιστικής πρακτικής και την πρόοδογ της σοσιαλιστικής σκέψης».

Η δογματική μονολιθικότης του κομμουνισμού δια πρώτην φοράν δέχεται την αἵρεσιν ὡς ἰσοδύναμον πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν. Εἶναι ὡς ἂν ὁ Λούθηρος ἢ ὁ Καλβίνος ἐκαλοῦντο νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ καθολικοῦ δόγματος.

Ἀλλὰ—καὶ τοῦτο νομίζομεν ὅτι πολλοὶ σχολιασταὶ ἐν τῇ Δύσει δὲν ἐπρόδεξαν ἐπαρκῶς—αἱ ὄντως συνταρακτικαὶ αὐταὶ δογματικὴς φύσεως παρεκλίσεις, ἀφορῶσι τὴν *δι-ἀρθρωσιν τοῦ διεθνοῦς κομμουνισμοῦ* ὡς ἰδεολογικῆς καὶ πολιτικῆς κινήσεως καὶ ἀσφαλῶς ἐφάπτονται ἀμεσώτατα τῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ρωσσίας διαγραφομένων ἀπὸ τινος σοβαρωτάτων ἐξελίξεων. Τοῦτο ὅμως οὐδαμῶς πρέπει νὰ θεωρητῇ ταυτοσημον πρὸς τὴν διπλωματικὴν τοποθέτησιν τῆς Γιουγκοσλαβίας μεταξὺ Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς. Ἀπὸ κομμουνιστικῆς καθαρῶς πλευρᾶς τὰ συμφωνηθέντα ἐν Μόσχᾳ ἐνέχουν πολὺ περισσότερον τὴν ἐννοιαν καὶ τὰς δυνατότητας τῆς *διασπάσεως* τοῦ κομμουνιστικοῦ κόσμου, παρὰ τὴν ἐννοιαν περαιτέρω ἀποκλίσεως τῆς Γιουγκοσλαβίας πρὸς τὸν κόσμον αὐτόν. Ἀπὸ αὐστηρῶς διπλωματικῆς πλευρᾶς, ἐπίσης, αἱ ἐπαφαὶ καὶ αἱ συναντήσεις τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων ἀκόμη ὀλιγώτερον δύναται νὰ δώσουν λαβὴν εἰς προοπτικὰς συνταρακτικῶν ἐξελίξεων. Ὁ Τίτο—ὅπως ἄλλως τε καὶ οἱ Σοβιετικοὶ ἡγέται—εἶναι ἀληθινοὶ ρεαλισταί. Ἄν ὅχι πάντοτε οἱ λόγοι των, πάντως ὅμως αἱ πράξεις των, διέπονται ἀπὸ τὴν ἐπίγνωσιν τῶν πολιτικῶν δεδομένων τῶν κρατῶν ἐφ' ὧν ἄρχουν. Ἡ ἰδεολογικὴ φρασολογία μὲ τὴν ὁποίαν ἐξηγοῦν καὶ περιβάλλουν ὅ,τι πράττουν, ἔχει συνηθέστατα διακοσμητικὴν μᾶλλον ἀξίαν, δι' ἣ καὶ μὲ τὴν εὐκολίαν δικαιολογοῦν ἐκάστοτε μὲ τὰς ἰδίας θεωρητικὰς ἀρχὰς τοῦ Μαρξισμοῦ-Λενινισμοῦ τὰς πλέον ἀντιθέτους πολιτικὰς ἐνεργείας των. Δὲν ὑπῆρχε καμμία ἰδεολογικὴ ἀντίθεσις μεταξὺ Βελιγραδίου καὶ Μόσχας καθ' ὅλα τὰ ἀπὸ τοῦ 1944 μέχρι τοῦ 1948 ἔτη. Ἡ ρῆξις ἐπὶ ἄλλου πεδίου τοῦ καθαρῶς πολιτικοῦ καὶ διπλωματικοῦ, ἔπειτα δὲ μόνον ὑπεδύθη τὸν χαρακτή-

ρα ἰδεολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς διαφορᾶς. Ἡ σημερινὴ συμφιλίωσις τῶν δύο κομμάτων ἐπομένως—ὅταν μάλιστα γίνεται ὑπὸ τὸ σῆμα τῶν «πολλῶν δρόμων πρὸς τὸν σοσιαλισμόν»—δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνηται—ὡς κεφαλαιῶδες γεγονός διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν ρωσσο-γιουγκοσλαβικῶν σχέσεων. Ἐπὶ τοῦ καθαρῶς πολιτικοῦ πεδίου, τῆς ἐναρμονίσεως τοῦ διπλωματικοῦ προσανατολισμοῦ τῶν δύο χωρῶν, ὁ Τίτο ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε σταθερός. Τὸ πεδίου τῆς συμπτώσεως ἀπόψεων (Γερμανικόν, Κινεζικόν, ἀφοπλισμός, συνύπαρξις) δὲν ὑδρύνθη ἀπὸ τῆς περιουτικῆς ἐπισκέψεως τοῦ Βελιγραδίου καὶ ἐντεῦθεν. Ὁ Τίτο ἐφρόντισε νὰ τονίσῃ ὅτι, «ὅ,τι ἐνώνει ἡμᾶς τοὺς δύο, δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Γιουγκοσλαβία ἐπιθυμεῖ νὰ διαρρήξῃ τὰς φιλικὰς τῆς σχέσεις μὲ ἄλλα κράτη». Δὲν δύναται ἄλλως τε, γνώστης ψυχραίματος τῆς διεθνούς πραγματικότητος ὅπως εἶναι, νὰ μὴ ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὴν σιγμὴν καθ' ἣν θὰ ἐξαλάρωνε σοβαρῶς τὰς σχέσεις του μὲ τὴν Δύσιν, θὰ ἐξησθῆναι εἰς τοιοῦτον σημεῖον τὴν θέσιν του ἐναντι τῆς Ἀνατολῆς, ὥστε τὰ γεγονότα αὐτὰ ὠδήγησαν εἰς τὴν ρῆξιν τοῦ 1948, νὰ ἐκινδύνουν νὰ ἐπαναληφθοῦν καὶ πάλιν. Ἡ δύναμις τοῦ ἐναντι τῆς Ἀνατολῆς, συνίσταται ἀκριβῶς εἰς τὴν διπλωματικὴν καὶ στρατιωτικὴν βοήθειαν τὴν ὁποίαν τοῦ ἔξασφαλί-ζει ἡ Δύσις, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἡ «ἀσφάλεια» τὴν ὁποίαν τοῦ παρέχει ἡ πολιτικὴ τῆς οὐδετερότητος του, προϋποθέτει ἀκριβῶς τὴν ὑπαρξιν τῶν Δυτικῶν Δυνάμεων καὶ βάσεών ἐγγὺς τῆς Ἐπικρατείας του.

Δὲν νομίζομεν ἐπομένως ὅτι ἡ πολιτικὴ αὐτῇ τοῦ Τίτο ἐνέχει τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους πολλοὶ εἰς τὴν Δύσιν διαβλέπουν. Τουναντίον δύναται νὰ ἔχῃ καὶ εὐνοϊκοὺς ἀντικτύπους ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ὠρισμένων δορυφόρων τοὺς ὁποίους ἀσφαλῶς ἡ διατάλ-ησις τῶν δυνατοτήτων «πολλῶν δρόμων πρὸς τὸν σοσιαλισμόν» δὲν θὰ ἀφῆκεν ἀσυγκινή-τους. Ἀρκεῖ τὸ γύρω τῆς Γιουγκοσλαβίας ἀμυντικὸν συγκρότημα τῆς Δύσεως ἀπὸ Γερμανίας μέχρι Τουρκίας νὰ παραμείνῃ σταθερόν. Διότι ἄλλως αἱ ἐρωτοτροπία μὲ τὴν Ἀνατολὴν ἡμποροῦν νὰ ἔχουν δι' ὅλους κακὸν τέλος.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ κ. ΣΕΠΙΛΩΦ

Ἀναφερθεὶς εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Σεπίλωφ ὁ τέως Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Πα-

Πιπινέλης προεβή εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις:

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Κου Σεπίλωφ θὰ συντελέσῃ, ἐλπίζω, εἰς τὸ νὰ στρέψῃ κάπως περισσότερον τὴν προσοχὴν καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου καιρίου διπλωματικοῦ μας μετώπου τοῦ Βαλκανικοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου σημαντικότεραι ἀνακατατάξεις λαμβάνουν χώραν ἀπὸ τινος.

Κα' ἀρχὴν βεβαίως πρέπει νὰ εἴμεθα ἄκρως ἐπιφυλακτικοὶ ἐναντι τοιοῦτου εἰ-δους ἐπισκέψεων μὴ ἐπαρκῶς προπαρασκευασμένων διπλωματικῶς καὶ αἰτινὲς ὡς ἐκ τούτου, καὶ ὅταν δὲν ὀδηγοῦν πρὸς ἐπικινδύνους αὐτοσχεδιασμούς, προσφέρονται πάντως εἰς ἐντυπωσιακὰς ἐκμεταλλεύσεις καὶ δύνανται νὰ προκαλέσουν πολλὰς ὑπερμέτρους ἐλπίδας καὶ ἄλλας δυσαρέστοις παρεξηγήσεις. Νομίζω ὅτι ἔγινεν ἀρκετὴ κατάχρησις ἀπὸ τίνων ἐτῶν εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν τοιοῦτων ἐπισκέψεων, ὥστε νὰ εἶναι καιρὸς νὰ γίνωμεν κάπως ἐφεκτικότεροι ἐναντι αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῆς θεαματικῆς διπλωματίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Κου Σεπίλωφ, οὐδεὶς βεβαίως παρ' ἡμῖν δύναται νὰ ἔχῃ τὴν παραμικρὰν ἀντίρρησην ὅτε διὰ τὴν ἀνάπτυξιν φιλικῶν σχέσεων μετὰ τῆς Ρωσσίας οὔτε διὰ τὴν ἀναβίωσιν τῆς ἐνεργοῦ διπλωματικῆς αὐτῆς παρουσίας ἐν τοῖς Βαλκανίοις καὶ τῇ Ἑγγύς Ἀνατολῇ, ἥτις οὕτως ἢ ἄλλως ἔδει νὰ προεξοφλῇται. Τοῦτο βεβαίως ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ γίνῃ ἀπὸ ἐλληνικῆς πλευρᾶς ἡ κατάλληλος τοποθέτησις τῆς Ἑλλάδος ἐναντι τῆς Σοβιετικῆς πολιτικῆς.

Ἀσχέτως τῶν ἄλλων θεμάτων αὐτὰ ἀναποδράστως θὰ ἔλθουν ὑπὸ συζήτησιν, (κυπριακόν, οἰκονομικαὶ σχέσεις κ.λ.π.) εἶναι νομίζω βασικῆς σημασίας θέμα, νὰ διευκρινισθῇ ἀπὸ ἐλληνικῆς πλευρᾶς ἡ θέσις μας εἰς τὸ Βουλγαρικόν τὸ Ἀλβανικόν καὶ τὸ Τουρκικόν ζήτημα. Ἡ Ρωσία δύναται πελαχῶς νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἱκανοποιητικὴν δι' ἡμᾶς τακτοποίησιν τῶν σχέσεων μας ἐναντι τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἀλβανίας, καὶ εἰς τοῦτο δικαιούμεθα νὰ ἀναμείνωμεν τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς ἐνεργοῦ της παρεμβάσεως. Θὰ δεῖσθαι ἐπίσης σαφῶς νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι ἀσχετῶς τῶν σημερινῶν δυσχερειῶν μας ἐναντι τῆς

Τουρκίας, ἡ Ἑλλὰς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ εἶναι διατεθειμένη νὰ συντελέσῃ ἀμείσως ἢ ἐμμέσως εἰς οἰανδήποτε ἐνεργεῖαν δυναμένην νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς στρεφόμενη κατὰ τῆς Τουρκίας. Αἱ μετ' αὐτῆς σχέσεις μας θά-τον ἢ βράδιον θὰ ἀποτελέσουν καὶ πάλιν διὰ τὰς δύο χώρας βασικὸν παράγοντα τῆς πολιτικῆς τῶν, ὅστις ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται ἀκινδύνως νὰ παραγνῶρισθῇ.

Ἐναντι τῶν λοιπῶν ἐν τῇ Βαλκανικῇ διαμορφώσεων αἰτινὲς ἀπὸ τινος προσέλα-βον ἐξόχως σοβαρὸν χαρακτήρα, ἡ Ἑλλὰς δικαιούται νὰ τονίσῃ ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ τηρητῇ προκαταβολικῶς ἐνήμερος πάσης πολιτικο-διπλωματικῆς ἐξελίξεως γύρω ἀπὸ τὰ βόρεια σύνορά της.

Πέραν τούτων ὅμως καὶ εἰς τοῦτο ἀπο-δίδω τὴν προέχουσαν σημασίαν - οἰαδή-ποτε συζήτησις θὰ δεῖσθαι νὰ τοποθετηθῇ αὐστηρῶς ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν διεθνῶν μας ὑποχρεώσεων καὶ τῆς γενικωτέρας ἐξε-λίξεως τῶν σχέσεων Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Αἱ σχέσεις αὐταὶ διέρχονται σήμε-ρον τὴν πλέον κρίσιμον καμπὴν των. Ἰσως ὀλίγος μόνον χρόνος μας χωρίζει ἀπὸ τῆς τελικῆς λήξεως τοῦ ψυχροῦ πολέμου. Ἡ ἔκβασις τοῦ ὑπὲρ τῆς Δύσεως ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς ἀσφα-λείας τῆς χώρας μας. Καὶ πᾶσα ἐνεργεῖα ἢ ἐκδήλωσις δυναμένη νὰ δυσχεράνῃ τὴν ἐπιτυχίαν τούτου ἔκβασιν, ἢ νὰ δώσῃ ἐντύ-πωσιν διασπάσεως τῆς Ἀτλαντικῆς συμμα-χίας, δὲν ἐξυπηρετεῖ τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς χώρας μας καὶ θὰ ἀπετέλῃ ἐγκλημα-τικὴν ἀπερισκεψίαν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ἀπὸ ρωσικῆς πλευρᾶς θὰ κατανοηθῇ ὅτι ὅπως δὲν ἦλθεν ἀκόμη ὁ καιρὸς διὰ τὸν παροπλισμόν τοῦ συμφώνου τῆς Βαρσοβί-ας, οὕτω καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα οἰαδήποτε χαλάρωσις ρητῇ ἢ συγκεκριμένη τῶν δεσμῶν τῆς Ἀτλαντικῆς συμμαχίας τυγχά-ναι ἀπολύτως ἀπαράδεκτος. Ἡ στιγμή τοῦ διπλωματικοῦ παροπλισμοῦ διὰ τὰς μικρο-τέρας χώρας δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰμὴ ἐν τῷ πλαισίῳ μιᾶς γενικωτέρας διευθετήσεως Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Οἱ διπλωματικοὶ κανόνες δὲν ἔχουν υἱοθετη-θῇ ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ ἀπασχολοῦνται οἱ διπλωμάται. Ἐχουν πάντοτε κάποιον λόγον τὸν ὁποῖον ἐξημιούργησαν ὠρισμέναι ἀνάγκαι καὶ

καθιέρωσε διὰ τῆς χρήσεως ἡ κοινὴ συνείδησις. Εἰς αὐτῶν ὁρίζεται οὐδεὶς διορισμὸς νέου πρεσβευτοῦ εἰς ξένην χώραν ἀνακοινούται δημοσίᾳ πρὶν ἢ ληφθῇ ἡ συγκατάθεσις τῆς χώρας δι' ἣν προορίζεται. Οἱ λόγοι τούτου εἶναι πολλοὶ ἀλλὰ δὲν θὰ τοὺς ὑπομνήσωμεν διότι τοὺς γνωρίζουν καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ. Πῶς δὲμος αὐτὸς τοὺς γνωρίζουν καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ, συμβαίνει ὥστε σχεδὸν κατὰ κανόνα δοῦναι τὸ Ἑλληνικὸν Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀποφασίζον τὸν διορισμὸν ἐνὸς πρεσβευτοῦ, ὃ Ἑλληνικὸς τύπος ἀνευ ἄλλου καὶ σχεδὸν ἀσθματικὸν τὸν φέρει εἰς τὴν δημοσιότητα. Τοιοῦτου εἶδους ἀκριτομύθια — ἐπειτα ἀπὸ τόσας ἄλλας λαβούσας χώραν ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς καὶ διὰ τὰς ὁποίας οὐδεμία κύρωσις μέχρι τῆς στιγμῆς ἡκούσθη — ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐμπλοκῶν τὰς ὁποίας δύνανται νὰ δημιουργήσουν, ἀποτελοῦν ὡμὴν περιφρόνησιν πρὸς ξένους ἡγεμόνας καὶ Κυβερνήσεις πάντως δὲ μίαν ἑλλειψιν στοιχειώδους διεθνούς ἀδρότητος ἣτις μειώνει τὴν χώραν μας ἐν τῷ συνόλῳ. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ δημιουργήσῃ ἐν παράδειγμα αὐστηρότητος γύρω ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰς παρακροτάς. Διότι τὴν στιγμὴν οὖν καὶ αὐτὴ ἡ διπλωματία τοῦ Ἀνατολικοῦ συγκροτήματος φορεῖ στολὰς χρυσοπολίου καὶ ἀρχίζει νὰ ἀνακαλύπτῃ τὴν... χρησιμότητα τῆς ἀδρότητος, δὲν δὲν ἀρκεῖ λόγος ἡμεῖς νὰ νωτερίζωμεν, υἱοθετοῦντες καὶ ἐν τούτῳ διπλωματικὴν πεζοδρομίον. Ἡ διεθνὴς τάξις καὶ ἀδρότης ἀποτελεῖ τὸ κατ' ἐξοχὴν κεφάλαιον τῶν ἀσθενεστέρων λαῶν, ὅτι καὶ ἂν φρονοῦν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὀρισμένοι πνευματικοὶ ἰνστρούχτορες τοῦ ἐξῆλθον ἐθνικοῦ τῶν πεζοδρομίων.

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ κάποιος ἄλλος κανὼν τοῦ ὁποίου ἡ χρησιμότης φαίνεται ὅτι ἀμφισβητεῖται ἀπὸ τινος ὡς ἀντίθετος πρὸς τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς διπλωματικῆς μας ὑπηρεσίας. Τὸ νὰ διατάσσουσιν οἱ Ὑπουργοὶ καὶ οἱ ἐπὶ τῇ διπλωματικῇ ὑπάλληλοι δύνανται ἐλευθέρως νὰ ἀποδεχθῶν ἢ νὰ μὴ ἀποδεχθῶν τὴν θέσιν εἰς ἣν προορίζονται καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῆς τῆς ἀρχῆς... «ἐκπαλαί ἰσχυροῦς», δοῦναι πρὸς τοὺς νὰ ἐπανδρωθῇ Πρεσβεῖα ἢ Προξενεῖον πρέπει νὰ διεξαχθῶν διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων. Καὶ οὕτως δὲν δέχεται τὸ Κάϊν κατωτέρα τῆς ἣν κατέχει, ὃ δὲν δύνανται νὰ μετακινήθῃ πρὸ τοῦ Αὐγούστου, ὃ ἄλλος δὲν συμφωνεῖ μετὰ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως

καὶ χρειάζεται ἓνα μῆνα διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι θὰ ἀλλάξῃ; ὁ ἄλλος ἔχει οἰκογενειακοὺς λόγους κ. δ. κ....

Δὲν θὰ συζητήσωμεν θεδαίως σοβαρῶς καὶ αὐτὴν τὴν «ἐρχὴν» μετὰ τὰ προηγούμενα καὶ τὰ διεθνῶς ἰσχύοντα. Ἀρκούμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν εἰς ποῖον Νικολάου Πολίτη, ἢ Ἀνδρέα Μιχαλοκοπούλου, ἢ Ἐλευθερίου Βενιζέλου ἢ Ἰωάννη Μεταξᾶ τὸ γραφεῖον θὰ εἰσῆρχετο διπλωματικὸς ὑπάλληλος διὰ νὰ ἰσχυρισθῇ τὰ τοιαῦτα, χωρὶς νὰ φύγῃ παραχρῆμα πῦρ λάξ διὰ νὰ λάβῃ τὸν δρόμον τῆς διαθεσιμότητος ἢ τῆς ἀπυλότητας; Ἡ Κυβέρνησις ἐπανειλημμένως εἰς τοὺς λόγους τῆς ἑλαβῆ θέσιν: «ποῖος δὲν ὑπακούσει θὰ παυθῇ!». Ἡκούσαμεν καὶ ἡμεῖς τὴν θρονιὴν αὐτὴν. Ἀναμένομεν νὰ ἴδωμεν τὸν κεραυνόν, διὰ νὰ πεισθῶμεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ σκηνοθεσίας καταιγίδος εἰς ἐπαρχιακὸν θέατρον.

ΦΟΥΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΣ

Ἀσφαλὲς φουτουριστικῆς ἐμπνεύσεως ὑπῆρξεν ἡ ἰδέα τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου πρὸς τὸν Λυκαβητόν. Καὶ δικαίωμα μὲν εἶναι τῶν διαφόρων ἐπαγγελματιῶν τῆς «ψυχαγωγίας» νὰ ἀνήκουν εἰς οἰανδήποτε προοδευτικὴν σχολὴν τέχνης θέλουν. Τὸ ὅτι ὅμως ἡ ἰδέα αὕτη σοβαρῶς συνεζητήθη ἔστι καὶ πρὸς στιγμὴν ἀπὸ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα, καὶ χρειάζεται νὰ γραφοῦν τόσα καὶ τόσα πρὶν ἢ τελικῶς παραμερισθῇ. ἀποδεικνύει ἂν μὴ τί ἄλλο, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ὅρια εἰς τὴν ἀνοησίαν καὶ τὸ σαρδανάπαλον τῆς ἐποχῆς μας. Αἱ Ἀθηναὶ ὡς σύνολον, ὡς ἀνωτέρα μορφή καὶ ἔννοια ἱστορικῆ καὶ αἰσθητικῆ, ἔχει τοὺς κανόνας τῆς, κανόνας ὑπαγορευομένους αὐστηρῶς ἀπὸ τὸ πλαίσιον, τὸ φῶς, τὰς διαστάσεις, τὴν μορφολογίαν τοῦ ἐδάφους, τὴν ἱστορίαν καὶ τόσα ἄλλα. Καθῆκον τιμὴ καὶ σκοπὸς πάσης γεννεᾶς εἶναι νὰ πραγματοποιήσῃ εἰς τὸ πλαίσιον τῶν καθημερινῶς μεταβαλλομένων βιωτικῶν συνθηκῶν, τοὺς ἀνωτέρους τούτους κανόνας, πολῦτιμον διὰ τὰς παρερχομένας γεννεὰς ὑποθήκην. Αὐτὸ συμβαίνει μετὰ τὰς πόλεις τοῦ κόσμου τὰς ὁποίας κατοικοῦν ἄνθρωποι καὶ οὐκ κατοικίδια ζῶα, καὶ καὶ νῦν δὲν ἐσκέφθη νὰ ὑψώσῃ μινάρην εἰς τὸ κέντρον τῆς Ρώμης ἢ νὰ ἰδρύσῃ Λοδῶνα — Πάρκ εἰς τὸν περίβολον τῶν Τυϊλερί. Ἐχρειάζοντο κανίβαλοι διὰ νὰ σκεφθοῦν κά-

ΤΟ "ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ", ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΙΣ

Ἀπὸ πολλοῦ ἔχει υἱοθετηθῇ ἀπὸ τὰ πολιτικὰ κόμματα ἡ περὶ «κοινωνικῆς πολιτικῆς» ἢ «κοινωνικοῦ κράτους» φρασεολογία. Εἰς τὴν προμετωπίδα ὅλων τῶν ἐκάστοτε προβαλλομένων προγραμματικῶν ἀρχῶν, κυριαρχοῦν κατὰ κανόνα τὰ συνθήματα περὶ κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ δικαιοσύνης. Τὰ παλαιὰ ἀστικά κόμματα βλαστήσαντα ἐν τούτοις ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς εἰς τὴν γόνιμον γῆν τοῦ μεγάλου κεφαλαίου, ἐφρόντισαν ἤδη ἀπὸ πολλοῦ νὰ προσαρμολογῶν εἰς τὰς ἐπιτα-

τι ἀνάλογον διὰ τὰς Ἀθήνας. Ἄλλ' ὑπάρχει — ὡς λέγεται — καὶ κάτι χειρότερον: ὁ ὠφελιμιστικὸς σκοπὸς τῆς «εὐγενούς» ταύτης ἰδέας, δηλαδὴ αἱ τουριστικαὶ ἀνάγκαι, ἢ ψυχαγωγία... καὶ ὁ μπεζαχτὰς τῶν καφε-νείων.

Μὲ τὴν ἰδίαν λογικὴν θὰ φθάσωμεν μοιραίως καὶ εἰς τὴν Ἱδρυσιν τουριστικοῦ ξενοδοχείου ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως.

Ἐάν ἐξώμεν ἄλλας ἐποχὰς θὰ ἐζητοῦμεν νὰ σταλῇ ἀμέσως εἰς τὴν Βασιλίστην ὁ συλλαβὼν τὴν ὠραίαν ἰδέαν. Πρὸς τὸ παρὸν ἀρκούμεθα νὰ προσευχθῶμεν εἰς τὸν Θεὸν τῆς Ἑλλάδος ὅπως εὖρεθῇ κάποιος φρόνιμος ἄνθρωπος νὰ θέσῃ ἀμέσως τέρμα εἰς αὐτὰς τὰς ἀνοησίας αἱ ὁποῖαι καὶ συζητοῦμεναι ἀπλῶς δίδουν τὸ μέτρον μιᾶς ὀδυνηρᾶς πνευματικῆς καταπτώσεως.

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Εἰς ἀξιόλογον ἄρθρον τῆς «Ἐφημερίδος Προσεταιρῶν» τῆς 17ης τρέχ. σκιαγραφεῖται δι' ἀκόμη μίαν φορὰν κατὰ τρόπον ἀληθῶς συναρπαστικόν ἡ ἀναγλήσια τῶν κατὰ καιρὸς κυβερνήσεων ἐναντι τῆς αὐτοδιοικήσεως ὁμοιομόρφους προεκλογικὰς ἐπαγγελίας. Τὸ ὅτι τὸ Κράτος σήμερον ἔρχεται νὰ ὑποσχεθῇ τὴν διάθεσιν ποσοῦ ἐρχεται νὰ ὑποσχεθῇ τὴν διάθεσιν ποσοῦ «περίπου» 150 ἐκ. δραχμῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν δήμεων ἐναντι τῶν 500 τὰ ὁποῖα τοὺς εἰ-χον ὑποσχεθῇ ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ σκηνῶν τοῦ προνομίου τῶν. Καίτοι εἶναι καὶ ἡ κοινότης νὰ ἀντλήσῃ περισσότερα ἀπὸ τὰς ἀνάγκας μετακινήσεως ἢ ψυχαγωγίας τῶν κα-τοίκων τῆς. Θὰ ἀντλήσῃ συγχρόνως καὶ πε-ρισσότεραν ἐπιχειρηματικότητας, ὁρεξίν, αἰσι-οδοξίαν, ἀνεξαρτησίαν, ἀπὸ ὅτι τῆς παρέ-χουν σήμερον τὰ ψυχία τοῦ δημοσίου πλῆθους αὐτοῦ ἐκείνου ἐκάστοτε κατὰ τὰς διαθέσεις μοιάζει πρὸς τὰς μηνιαίας παροχὰς πρὸς καὶ τὰς δυνατότητας τῶν κερβέρων του.

χρεωκοπημένους ἢ πρὸς ἀσώτους υἱοὺς διὰ νὰ κρατῶνται ἐν ζωῇ. Διότι οἱ φορεῖς τῆς αὐτοδιοικήσεως δὲν ἀποτελοῦν ἀπλῶς ὁργανισμοὺς ἢ ταμεῖα εὐποιίας, ἀλλὰ ζῶντα κοι-νωνικά κύτταρα, με ἰδίαν δυναμικότητα, πρωτοβουλίαν ἀποστολὴν καὶ ὑπερηφάνειαν. Δὲν θὰ γίνοντο ἐπομένως ἐκείνο τὸ ὅποιον ὑποτίθεται ὅτι εἶναι, παρὰ ὅταν θὰ ἀποτε-λέσουν αὐτοδυνάμους οἰκονομικῶς ὁργανι-σμοὺς με ἰδίους πόρους καὶ ἰδιον οἰκονομι-κὸν ὀρίζοντα. Διὰ τοῦτο νομίζομεν ὅτι ἡ κυ-ρία προσπάθεια ἀναζωογονήσεως τῆς αὐτο-διοικήσεως πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ἐκ-μετάλλευσιν ἰδίων ἐπιχειρήσεων (ἀστικῶν συγκοινωνιῶν, λουτρῶν, ὀρισμένων κέντρων ἀναψυχῆς κλπ.). Ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀστι-κὰς συγκοινωνίας δὲν γνωρίζομεν εἰς ποίαν ἄλλην μεγαλόπολιν τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἢ δια-χείρησις τῶν δὲν ἀσκέται ἐπ' ὠφελεία τῶν δημῶν, προσκομίζουσα οὐσιώδεις ὑπὲρ αὐτῶν εἰσπράξεις. Οἱ πιστωτικοὶ μας ὁργανισμοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔλθουν ἀρωγὸν σχηματισμοῦ δι-μωτικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ τοιαῦτα κοινῆς ὠ-φελείας ἔργα, χωρὶς τοῦτο κατ' οὐδὲν νὰ πα-ραβλάπτει οὕτε τὴν ἀναχρονιστικὴν «ἀριότη-τα» τῶν σημερινῶν μας ἀστικῶν μεταφορι-κῶν δικτύων, οὕτε καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων. Θὰ παρεβλέπωντο μόνον ὀρι-σμένοι προνομιακαὶ καταστάσεις ὑπὲρ ὀλι-γαριθμῶν ἐπιχειρηματιῶν, οἱ ὁποῖοι ἀρκετὰ ἔχουν ἤδη ἀποξημιωθῇ ἀπὸ τὴν ἐπὶ ἔτη ἄ-σκησιν τοῦ προνομίου τῶν. Καίτοι εἶναι καὶ ἡ κοινότης νὰ ἀντλήσῃ περισσότερα ἀπὸ τὰς ἀνάγκας μετακινήσεως ἢ ψυχαγωγίας τῶν κα-τοίκων τῆς. Θὰ ἀντλήσῃ συγχρόνως καὶ πε-ρισσότεραν ἐπιχειρηματικότητας, ὁρεξίν, αἰσι-οδοξίαν, ἀνεξαρτησίαν, ἀπὸ ὅτι τῆς παρέ-χουν σήμερον τὰ ψυχία τοῦ δημοσίου πλῆθους αὐτοῦ ἐκείνου ἐκάστοτε κατὰ τὰς διαθέσεις μοιάζει πρὸς τὰς μηνιαίας παροχὰς πρὸς καὶ τὰς δυνατότητας τῶν κερβέρων του.

γὰς τοῦ νέου αὐτοῦ ἰδεολογικοῦ συρμοῦ. Πολιτικοὶ ἄνδρες γηράσαντες ἐν ἁμαρτίαις, ἀσκήσαντες ἐπὶ δεκαετηρίδας τὸν ὑπὲρ τῶν «ἡμετέρων» νεποτισμὸν καὶ συνηθίσαντες σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὴν θαλπωρὴν τῆς καλοπεράσεως καὶ τοῦ νεοπλουτισμοῦ, δὲν διστάζουν ἐν τούτοις τώρα νὰ ἐμφανίζονται ἀπὸ ἐξωστῶν ὡς ἐμπνευσμένοι κοινωνικοὶ ἀναμορφωταὶ περισείοντες τὰ τεκμήρια τοῦ κενοφανοῦς «ἀριστορισμοῦ» τῶν καὶ προσπαθοῦντες μὲ ὀλίγας λέξεις ἐξεζητημένης δημοτικῆς γλώσσης νὰ γίνουν πιστευτοὶ ὡς γνήσια τέκνα τοῦ λαοῦ!

Οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι ἐν τούτοις - ἐν τοῖς πράγμασι δηλαδὴ ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ πολιτικὸς μας κόσμος - ἀφῆκαν ἐπὶ δεκαετηρίδας - ἄλλοτε ἐν ὀνόματι τῆς πλέον αὐστηρᾶς οικονομικῆς ὀρθοδοξίας, τοῦ «χρυσοῦ κανόνος», ἢ τῆς πίστεως τῆς χώρας, ἄλλοτε ἀπὸ ἀπλῆν ἀμάθειαν καὶ ἀναλγησίαν - νὰ ἐρημώνεται ἢ ὑπαιθρος ὑπὸ τὸ κράτος μιᾶς ἐπιδεινυμένης ψαλλίδος τιμῶν καὶ τῆς ἀσυδότης πειρατείας τῶν μεσαζόντων διακινήσεως ἀγροτικῶν προϊόντων, ἐλήσειεν μὲ τὸ σύνθημα νομισματικῶν «ἐξηγιάνσεων» ἢ «προσαρμογῶν» τρία καὶ πλεον ἑατομμύρια Ἑλλήνων - ὅσοι κατὰ τὸν συγκαταβατικώτερον ὑπολογισμὸν συναποτελοῦσι τὴν ἀποζῶσαν ἀπὸ σταθερὰ εἰσοδήματα μᾶζαν τοῦ μικροαστικοῦ πληθυσμοῦ - ἔθαλπον τὴν συσσωρευσιν ἀμετρήτων κερδῶν ἀπὸ βιομηχάνους καὶ ἐπιχειρηματίας, εἰς τὴν ἐποχὴν ὅπου ἡ οἰκονομία μας ἔζη ἀκόμη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀκορέστου ἀνάγκης καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ἄφινον ἀσύλληπτον τὴν πλέον ἀύστολον φοροδιαφυγὴν, ἠνείχοντο ἢ ἐξεβιάζοντο ἀπὸ τὰ ὀργανωμένα συμφέροντα προνομιούχων ἐργατικῶν ὀργανώσεων μὲ ὅλας τὰς τραγικὰς ἐπιπτώσεις τῶν ἐπὶ τοῦ κόστους τοῦ βίου τοῦ λοιποῦ λαοῦ. Καὶ ὡς διὰ νὰ ἀποκορυφώσουν μὲ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ἀηδείαν, τὸ αἶσθημα τῆς πικρίας τὸ ὁποῖον ὅλα αὐτὰ ἐδημιούργουν, ἄφινον ἀνενόχλητον καὶ ἐδέχοντο εἰς τὸν κύκλον τῆς «παρέας» τῶν τὸν ἀσυνείδητον ἔσμον τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς δυστυχίας κατὰ τὴν κατοχὴν.

Ἡ πολιτικὴ σάτυρα καὶ οἱ σκιτσογράφοι τοῦ καθημερινοῦ τύπου, θὰ ἤρουν ὑπὸ ἄλλας συνθήκας διὰ νὰ τακτοποιήσουν ἅπαξ διὰ παντὸς τὸ θέμα αὐτὸ τῶν κενοφανῶν κοινωνικῶν ἀναμορφωτῶν. Ἡ λαϊκὴ συνείδησις τὸ ἔχει ἤδη τακτοποίησιν μὲ τὴν διάχυτον καὶ ὁλονὲν παγιουμένην δυσπιστίαν μὲ τὴν ὁποίαν περιβάλλει ὁλόκληρον τὸν πολιτικὸν κόσμον καὶ ὅσα λέγονται ἀπὸ αὐτὸν - τὰ ὑποκριτικὰ καὶ τὰ δόλια, ὅπως καὶ τὰ τυχὸν εἰλικρινῆ καὶ σοβαρά... Ὁ τύπος δὲν ἀφιέρωνει παρὰ ὀλίγας στήλας τῆς τρίτης σελίδος εἰς τὰς συζητήσεις τῆς Βουλῆς. Ὁ κόρος τοῦ μελοδράματος καὶ τῆς ἀνελικρινείας ἐνεταφίασε διὰ παντὸς τοὺς παλαιούς μας Γράκχους.

Ἀλλὰ μὲ τὸ κοχλάζον ἠφαίστειον μιᾶς ἀπὸ μακροῦ συμπυκνωμένης λαϊκῆς ἀπογοητεύσεως ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ζῶμεν ἀπὸ τινος, τὴν σύγχισιν εἰς τὰς ἐννοίας, εἰς τὰ πρόσωπα καὶ τὰς καταστάσεις ἐν τῇ ὁποίᾳ παραπέει ὁ ἰθύνων κόσμος τῆς ἀστικῆς κοινωνίας καὶ τὰς δυνωπολογίστους ἐπιδράσεις τὰς ὁποίας προαγγέλλει ἡ μεγαλειώδης «ἐπίθεσις εἰρήνης» τοῦ πανισχύρου κομμουνιστικοῦ συγκροτήματος, ἢ διὰ τοῦ γελοίου τιμαρξίας τῶν ἀερολόγων καὶ τῶν ὑποκριτῶν δὲν ἀρκεῖ. Χρειαῖται ὀλίγη θετικὴ σκέψις διὰ νὰ διαλύσῃ τὴν δημιουργηθεῖσαν σύγχισιν καὶ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν θετικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου κοινωνικοῦ μας προβλήματος. Διότι χωρὶς θετικὴν καὶ σοβαρὰν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὁ τόπος δὲν δύ-

νεται νὰ ζήσῃ βίον ὁμαλὸν καὶ ἡ πολιτικὴ μας ζωὴ θὰ ἀποτελῇ μίαν πένθιμον καὶ ἐπικίνδυνον παρωδίαν.

* *

Καὶ ἐν πρώτοις μία ἀπαραίτητος ὅσον καὶ αὐτονόητος ἐξήγησις :

«**Κοινωνικὸν πρόβλημα**» δὲν ἀποτελεῖ οἰαδήποτε ἀπαίτησις ὀργανωμένων συμφερόντων καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον οἰαδήποτε δυσκολία εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν ἰδιωτῶν ἢ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, διὰ τὴν ὁποίαν ὀλίγος κοινὸς νοῦς καὶ ἐπιμέλεια θὰ ἤρουν διὰ νὰ δώσουν τὴν καλυτέραν δυνατὴν λύσιν. Ἡ ἱκανοποίησις τοιούτων αἰτημάτων τὰ ὁποῖα μετὰ ἱεροῦ φανατισμοῦ ἐγκολποῦνται - ἀναλόγως τῶν κομματικῶν ἀναγκῶν τῶν - πότε ὁ εἷς πότε ὁ ἄλλος ἐκ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἡγετῶν μας, δύναται μάλιστα νὰ καταλήξῃ εἰς ζημίαν τοῦ συνόλου ἢ ἄλλης ἀσθενεστεράς τάξεως ἀπὸ τοὺς καλυτέρον ὀργανωμένους ἢ τοὺς φωνάζοντας περισσότερον. Καὶ εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἔχει ἐν τῇ πράξει καταλήξῃ ἢ περὶ τὰ κοινωνικὰ θέματα ἀερολογία καὶ ἡ ἐνδημικὴ ἀξιοποίησις τῶν διὰ κομματικῶν ὑπολογισμοὺς κατὰ κύριον καὶ πρῶτον λόγον.

Ἡ θεωρία καλεῖται νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῆς κομματικῆς συναλλαγῆς. Τὸ Κράτος - λέγουν - ἔγινε διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Κράτος. Προχθὲς ἀκόμη τὸ ἐργατικὸν κόμμα τῆς Ἀγγλίας εἰς ἐν ἐπίσημον ἔντυπον τοῦ καθορίζον τὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν του, διεκήρυξε μετὰ ἄλλων τὰ ἑξῆς : «Τὸ ἐργατικὸν κόμμα πιστεύει ὅτι τὸ Κράτος ἔγινε διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Κράτος.» Ὁ νόμος τῆς ζούγκλας δὲν ἠδύνατο νὰ τύχῃ ἀκριβεστεροῦ ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, προσδιορισμοῦ...

«**Κοινωνικὸν Κράτος**», δηλαδὴ Κράτος μὲ περιεχόμενον καὶ ἀποστολὴν τὴν ὁμαλὴν διάρθρωσιν τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων κοινωνικῶν καὶ ἰδιωτικῶν συμφερόντων καὶ τὴν ἀπάλυσιν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, **δὲν συνίσταται ἀπλῶς τὴν ἀθροιστικὴν ἱκανοποίησιν τῶν συμφερόντων αὐτῶν.** Ἀποτελεῖ σύνθεσιν τῶν συμφερόντων αὐτῶν, μὲ τὴν ὁποίαν γίνεται μία εἰλικρινὴς προσπάθεια ὅπως **ὅλοι**, ἐν πνεύματι ἀνωτέρας δικαιοσύνης καὶ στοργῆς συνεισφέρουν κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων τῶν εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν συνανθρώπων τῶν καὶ τοῦ συνόλου, καὶ ὅπου ὅλοι δέον νὰ ἀπολαμβάνουν τῆς κοινῆς προστασίας τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ ἐπείγοντος καὶ τῆς σημασίας μιᾶς ἐκάστης περιπτώσεως. **Αὕτη** εἶναι ἡ μόνη **δυνατὴ** μορφή κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Ὅλοι αἱ ἄλλαι καταλήγουν εἰς τὴν προστασίαν τῶν πολυπληθεστερῶν ἢ τῶν ἰσχυροτέρων. Ὅπως ἔγραψεν ὁ μέγας Gueist : «Τὸ Κράτος ἐν ὧν **εἶναι** ἡ **κεῖνο** τὸ ὁποῖον ἡ κοινωνία διαχωρίζεται.» Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ μὲ τὸν ἀλύπτητον ἀγῶνα ἐπικρατήσεως ὅλων ἐναντίον ὅλων τοὺς συνεχεῖς διαφορισμοὺς τοὺς ὁποίους καθ' ἡμέραν δημιουργοῦν ἡ ἀναντιῶν αἱ τεχνικαὶ περὶδοι, αἱ νέαι μορφαὶ οικονομικῆς ὀργανώσεως, αἱ πολιτικαὶ καὶ αἱ διεθνεῖς συνθήκαι, δημιουργεῖ καθημερινῶς νέα συμφέροντα νέας διεκδικήσεως, νέας κοινωνικὰς πληγὰς. Ἀποστολὴ τοῦ κοινωνικοῦ Κράτους δὲν εἶναι νὰ θέτῃ ὅλα αὐτὰ ἀθροιστικῶς εἰς τὴν ἰδίαν γραμμὴν. . . διὰ νὰ μὴ ἱκανοποιῇ ἐν τέλει οὐδέν, οὔτε καὶ νὰ σπεύδῃ ἐκάστοτε τῇ δε κακείᾳ, ἐκεί ὅπου τὸ ὠδοῦν οἱ ἰσχυρότεροι ἢ οἱ περισσότερον φωνασκοῦντες, ἀλλὰ νὰ προ-

βαίνει εἰς μίαν διαρκή καὶ ἔμφρονα ἀξιολόγησιν τῶν διεκδικήσεων αὐτῶν καὶ νὰ τὰς ἱκανοποιῇ κατὰ σειρὰν ἐπειγόντος καὶ σπουδαιότητος διὰ τὸ σύνολον τῆς κοινωνίας. Εἰς αὐτὴν τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν φύσιν τοῦ κοινωνικοῦ ἢ Κράτους, ἔδωκε ὁ Ἀριστοτέλης τὸν ἀθάνατον ὁρισμὸν του, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπόκεινται ὅλαι αἱ μορφαὶ τῶν κοινωνιῶν, οἵαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ τεχνικὴ τῶν ἐξέλιξις καὶ ἡ πολιτικὴ φυσιογνωμία τῶν :

« Ἐν ἅπασαις δὲ ταῖς πόλεσιν ἐστὶ τρία μέρη τῆς πόλεως, οἱ μὲν εὐποροὶ σφόδρα, οἱ δὲ ἄποροι σφόδρα, οἱ δὲ τρίτοι οἱ μέσοι τούτων. Ἐπεὶ τοίνυν ὁμολογεῖται τὸ μέτρον ἄριστον καὶ τὸ μέσον φανερόν ὅτι καὶ τῶν εὐτυχημάτων ἡ κτῆσις ἡ μέση βελτίστη πάντων, *ῥάστη δὲ τῷ λόγῳ πειθαρχεῖν. Ὑπέρκαλον δὲ ἢ ὑπερίσχυρον ἢ ὑπερευτελὲς ἢ ὑπερπλούσιον, ἢ τανάπαλιν τούτοις ὑπέρπτωχον ἢ ὑπερασθενὲς καὶ σφόδρα ἄτιμον, χαλεπὸν τῷ λόγῳ ἀκολουθεῖν. Γίνονται δ' οἱ μὲν ὑβρισταὶ καὶ μεγαλοπύργοι μᾶλλον, οἱ δὲ κακοῦργοι καὶ μικροπύργοι λίαν.* » (Πολιτικά 375).

Δὲν συνίσταται λοιπὸν ἡ ἀποστολὴ τοῦ κοινωνικοῦ κράτους, εἰς τὴν ἀπλὴν ἀθροιστικὴν ἱκανοποίησιν ὁμάδων ἢ ἀτόμων. Ἀκόμη ὀλιγώτερον ὅμως ἀποτελεῖ, αὕτη καθ' ἑαυτὴν κοινωνικὸν πρόβλημα, ἡ προβολὴ ἐνὸς ἐκάστου ἐκ τῶν αἰτημάτων αὐτῶν. Ἄλλο αἱ συνήθεις διεκδικήσεις ὁμάδων καὶ ἀτόμων ζητούντων τὴν ἱκανοποίησιν ἐνὸς συμφέροντος τῶν καὶ ἄλλο κοινωνικὸν πρόβλημα. Αἱ πρῶται εἶναι ἀπλούστατα τὸ σύνθημα ἔργον μιᾶς οἰασθήποτε καλῆς διοικήσεως. Τὸ δεύτερον ἀπλώνει βαθύτατα τὰς ρίζας του καὶ ζητεῖ βαθεῖας μεταβολάς. Κοινωνικὸν πρόβλημα ἀποτελοῦν ἐκεῖνα τὰ αἰτήματα ἀτόμων ἢ ὁμάδων, τῶν ὁποίων ἡ ἱκανοποίησις προσκρούει εἴτε εἰς καταθλιπτικὰς ἐξ ἀντικειμένου δυσκολίας εἴτε εἰς τὴν ἔμμονον καὶ ἰδιοτελῆ ἀντίστασιν τῶν κρατούντων πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς. Εἶναι αἱ μεγάλαι πληγαὶ εἰς τὰ στέγνα τοῦ ἐθνικοῦ ὁργανισμοῦ, αἱ πληγαὶ τὰς ὁποίας οἱ ἀσχοῦντες τὴν πολιτικὴν τῆς χώρας ἡγεσίαν εἴτε ἀπὸ ἄγνοίαν εἴτε ἀπὸ ἰδιοτέλειαν, παρημέλησαν ἐπὶ μακρόν, ἕως ὅτου ἐδηλητηρίασαν μὲ πικρίαν καὶ ὀργὴν τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους· ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπότοκοι βαθέως ἐρριζωμένων καταστάσεων καὶ ἡ ἱκανοποίησις τῶν ὁποίων συναντᾷ ἀνυπερβλήτους δυσκολίας ὑπαγορευούσας τὴν ἀνάγκην ριζικῶν μεταβολῶν. Εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι χρονίζουσιν δημιουργοῦν τὸ διάχυτον συναίσθημα ὅτι ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν συμβῇ θὰ εἶναι πάντως καλύτερον ἀπὸ τὴν ὑφισταμένην πένθιμον καθημερινὴν τραγωδίαν.

Τὰς γνωρίζομεν ὅλοι τὰς πηγὰς αὐτὰς εἰς τὸν τόπον μας. Εἶναι ἡ ἐξαντλητικὴ βραδυκίνησις, τὸ ἄλλοπρόσαλλον, τὸ ἄστοργον, τὸ γραφειοκρατικόν, τὸ σφετεριστικὸν τῆς διοικήσεως μας, εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς ὁποίας τὸ ἀπλούστερον αἶτημα διαιωνίζεται καὶ χάνει τὸν δρόμον του, ὅπου οἱ κρατοῦντες τὰς κλειδας τοῦ λαβυρίνθου βλέπουν νὰ τοὺς ἀνοίγονται ἀμέσως ὅλοι οἱ δρόμοι... καὶ οἱ πολλοὶ ἀναμένουν εἰς μάτην...

Εἶναι ἡ ὑποαπασχόλησις εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ραγδαίως αὐξανομένου πληθυσμοῦ μας, ἡ σκοτινιασμένη αὐγὴ μιᾶς νεότητος χωρὶς ἐργασίαν καὶ χωρὶς ἐλπίδα.

Εἶναι ἡ καταδολίευσις τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς ἀπὸ τοὺς μεσάζοντας καὶ τὴν ψαλίδαν τῶν τιμῶν, ἡ προϊούσα φαλκίδευσις τῶν σταθερῶν εἰσοδημάτων ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν καὶ τὰς διαδοχικὰς «προσαρμογὰς» εἰς τὰς ὁποίας θᾶττον ἢ βραδύον καταλήγει, εἶναι ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ κρατικοῦ μας μηχανισμοῦ βραχυκυκλομένου ἀπὸ μύρια συμφέροντα μικρὰ καὶ μεγάλα ὅπως συλλάβῃ τὸν σχηματισμὸν τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων καὶ κατευθύνει αὐτὰ εἰς χρησιμοποίησιν ὑπὲρ τοῦ συνόλου. Πρὸς αὐτὰς τὰς βαθεῖας πληγὰς τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητος συνυφαίνεται τὸ κοινωνικὸν μας πρόβλημα καὶ ὄχι πρὸς οἰανδήποτε ἀπαίτησιν ἐνδιαφερομένου, καταλλήλως διατυμπανιζομένην διὰ τῶν ὁργανώσεων καὶ τοῦ τύπου. Πρὸς αὐτὰ δέον νὰ ἐντοπισθῇ ἡ προσοχή μας ἂν θέλωμεν νὰ ὁμιλῶμεν σοβαρῶς περὶ κοινωνικοῦ προβλήματος καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Ὅλοι γνωρίζουν τὰς πληγὰς αὐτὰς καὶ οἱ περισσότεροι τὰς δακτυλοδεικτοῦν εἰς στιγμὰς προεκλογικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Ἄλλ' οὐδεὶς τὰς ἀντιμετώπισε σοβαρῶς διότι ἐλάχιστοι ὑπέβαλον εἰς σοβαρὰν σκέψιν τὸ σύνολον τῶν μέτρων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν πρὸς τοῦτο. Προτιμοῦν τὸν εὐκόλον δρόμον τῆς δημαγωγικῆς πλειοδοσίας, καταφεύγοντες εἰς ἡχηρὰ γενικότητα «περὶ ὑψώσεως τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου» καὶ «φορολογικῆς δικαιοσύνης» ἢ ὑποσχόμενοι τὰ ἀδύνατα πρὸς ὅλους «Ἀφίστατε νὰ λειτουργῇ ἡ φαντασία - διδάσκει διὰ τοιαύτας περιπτώσεις τὸ «ἐγχειρίδιον τοῦ δημαγωγοῦ» - Δύναται νὰ χορτάσῃ ὅλους... πρὸ τῆς ἐκλογικῆς μάχης!». Ὅταν ἔλθουν ὅμως κάποτε εἰς τὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ ἐφαρμώσουν τὰ «προγράμματα» αὐτὰ, πελαγώνουν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας πρὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐπειγόντων καθημερινῶν ζητημάτων καὶ καταφεύγουν εἰς προχείρους ἐξοικονομήσεις ἐκ τῶν ἐνόντων, ἕκαστος εἰς τὸν τομεα του, χωρὶς σύνδεσιν καὶ ἐνότητα ὁργανικὴν χωρὶς εὐρυτέραν εἰς χρόνον προοπτικὴν. Δι' αὐτὸ καὶ συντόμως ὅλα καλύπτονται ἀπὸ τὸν ὁδοστρωτήρα τῆς καθημερινῆς ζωῆς... καὶ ὅσον περισσότερον τὰ πράγματα ἀλλάσσουν τόσον περισσότερον παραμένουν τὰ αὐτὰ...»

Τὸ κοινωνικὸν θέμα ὅμως εἶναι πολὺ πλέον σοβαρὰ ὑπόθεσις. Ἐχει τὴν καθαρῶς οικονομικὴν του πλευρὰν ὅπως ἔχει καὶ τὴν καθαρῶς πολιτικὴν.

Οἰκονομικῶς εἶναι πρόβλημα αὐξήσεως τοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐπενδύσεων διὰ διαθέσεως πρὸς τοῦτο τοῦ μεγαλυτέρου ποσοστοῦ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς δαχμὰς σταθερᾶς ἀξίας. Προώθησις τῶν ἐπενδύσεων δι' ἄλλων μέσων, ὅπως ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ἢ δι' ἀπλῆς αὐξήσεως τῆς ἐξωτερικῆς εἰς συνάλλαγμα βοήθειας ἀποτελοῦν καθαρῶς πληθωριστικὰ πειράματα ὑπονομεύοντα μὲ δυναμίτιδα αὐτὸ ταῦτο τὸ οἰκοδόμημα τὸ ὁποῖον προσπαθοῦν νὰ κατασκευάσουν. Ἡ Ἑλλάς εἶναι μία ἀπὸ τὰς χώρας ἐκείνας αἵτινες διαθέτουν ἀπὸ τὰ μικρότερα ποσοστὰ τοῦ ἐθνικοῦ τῆς εἰσοδήματος εἰς ἐπενδύσεις (συνυπολογιζομένης καὶ τῆς ξένης βοήθειας), καὶ αὐτὸ ὅταν γύρω της εἰς τὴν Βαλκανικὴν ἐπιθυσία καὶ τῶν στοιχειωδεστέρων ἀγαθῶν καταναλώσεως ὑψώνονται τεράστια βιομηχανικὰ συγκροτήματα. Ἡ ἀναλογία καθαρῶν ἐπενδύσεων ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀνέρχεται παρ' ἡμῖν εἰς τὰ 8 - 10 %. Τοῦτο ὅταν εἰς τὴν Γιουγ-

κοσλαυίαν Βουλγαρίαν κλπ. η ίδια αναλογία υπερβαίνει το 30% και εις την Ρωσσίαν έφθασε το 40%. Αύξησης του παραγωγικού μας εξοπλισμού και του βιωτικού επιπέδου δεν δύναται να γίνη πορὰ με την διάθεσιν εις παραγωγικάς επενδύσεις ενός μεγαλύτερου ποσοστού του εθνικού εισοδήματος. Αυτό είναι η κλείς της λύσεως του κοινωνικού μας προβλήματος. Όλα τα άλλα αποτελούν καθαράν φιλολογίαν η εύθυνοῦ εἶδους ψηφοθηρίαν. Σειρά μέτρων συγκλινόντων πρὸς τὸν ἴδιον σκοπόν, τὴν διάθεσιν δηλαδή μεγαλύτερου ποσοστού του εθνικού εισοδήματος πρὸς παραγωγικάς επενδύσεις, μέτρων τόσον αὐθαρήτου κινητοποιήσεως ὅσον καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πειστικῆς προωθήσεως τοῦ σκοποῦ τούτου, θὰ αποτελέσουν τὸ σῶμα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς. Καὶ ἐπειδὴ ὑπὸ τὸ καθεστῶς τῆς ἐλευθέρου οἰκονομίας ὑπὸ τὸ ὁποῖον ζῶμεν καὶ θέλομεν νὰ ζήσωμεν, ἡ αὐθόρμητος κινητοποίησης τῶν επενδύσεων θὰ ἀποτελῇ τὸ καίριον καὶ αποφασιστικὸν ὄργανον τῆς αὐξήσεως αὐτῶν, ἡ λέξις **ΠΙΣΤΙΣ. καταλήγει νὰ εἶναι ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ παντός.** Ὅχι μὲ κενὰς λέξεις ἢ μελοδραματικάς ἐξάρσεις, ἀλλὰ μὲ σειράν συγκεκριμένων ἐνεργειῶν καὶ πρὸ παντός μὲ τὸν καθημερινὸν ἐκ μέρους ὅλων τῶν ὀργάνων τοῦ Κράτους, ἀπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μέχρι τοῦ ἐπαρχιακοῦ ταμίου, θρησκευτικὸν σεβασμὸν τοῦ λόγου τοῦ Κράτους. Τὸν εὐρύν, τίμιον εἰλικρινῆ χειρισμὸν τῶν δοσοληψιῶν του. **Αὐτὸ εἶναι τὸ ὑπόβαθρον μιᾶς ἀληθοῦς κοινωνικῆς πολιτικῆς.** Ἀπὸ ἐδῶ ὅλα θὰ ξεκινήσουν κάποτε. . .

Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἡ πολιτικὴ πλευρά, προέχουσα ὅλων. Διότι ὁ χειρισμὸς ἡ διάρθρωσις καὶ ἡ κατανομή τοῦ εθνικοῦ εισοδήματος δὲν θέτουν μόνον σειράν σημαντικῶν ζητημάτων τεχνικο - διοικητικῆς μορφῆς, ἀλλ' εἶναι κατ' ἀνάγκην ἀπόρροια τῶν δυναμικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν συντελεστῶν τῆς πολιτείας, τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν δυνάμεων αἵτινες τὴν συνθέτουν, τῶν κομμάτων ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκφράζονται. Καὶ δι' αὐτὰ ἀκριβῶς ἐκάστη κρατικὴ μορφή φέρει καὶ τὴν σφραγίδα αὐτῶν τῶν δυναμικῶν σχέσεων. Καὶ ἐδῶ ἀπαιτοῦνται αἱ ριζικώτεραι, νομοθετικαὶ ὅσον καὶ συνταγματικαὶ μεταρρυθμίσεις.

Χρειάζεται ἐν πρώτοις νὰ εὕρεθῇ τὸ ὄργανον σταθερᾶς ἐνασχήσεως τοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ τῆς χώρας ὄργανον τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἶναι ἔργον τῶν κατὰ καιροὺς ἰθύνόντων εἰς τὸ Κοινοβούλιον. εἴτε τῶν αὐτοσχεδισμῶν ἀλληλομαχομένων ὑπηρεσιῶν ἢ τῶν παρασκηνίων τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς διοικήσεως. Πρέπει νὰ εἶναι ὄργανον τὸ ὁποῖον νὰ συνθέτῃ ἐν ἑαυτῷ — ἐπὶ ἀνωτάτου διοικητικοῦ ἐπιπέδου — τὰς κορυφὰς τῆς οἰκονομικῆς σκέψεως καὶ δραστηριότητος τῆς χώρας καὶ τὸ ὁποῖον νὰ φέρῃ ἀπὸ τῆς γεννέσεώς του τὴν προσυπογραφήν τῆς μεγαλυτέρας μερίδος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καλῶς ἢ κακῶς, εἴτε τὸ θέλομεν εἴτε ὄχι ἐξαρτᾶται ἐν τέλει ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας ἢ σταθερότης καὶ ἡ διάρκεια οἰασθήποτε προσπάθειας. Μὲ αὐτὴν τὴν κατὰ τὸ ἐφικτὸν μεγαλυτέραν μονιμότητα καὶ ἀρετιότητα εἰς τὴν συγκρότησιν, τὸ ὄργανον αὐτὸ θὰ ἐπεξεργάζεται πρὸς παγίως προγραμματισμένας κατευθύνσεις τὰς προσπάθειας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, θὰ ἀσκή μακρὰν ἀπὸ τὴν τύρβην τῶν καθημερινῶν ζητημάτων ἐφαρμογῆς, τὸ πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀνα-

πτύξεως καὶ θὰ ἔχῃ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τῆς ἐφαρμογῆς του. Θὰ συναρμο-λογῇ αὐτοδικαίως ὅλα τὰ δεδομένα τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν θεμάτων ἀναπτύξεως. Θὰ προπαρασκευάζῃ ὅλο τὸ τεχνικὸν ὕλικὸν καὶ θὰ συμβουλευῇ τελικῶς τὴν Κυβέρνησιν μὲ ὅλην τὴν αὐθεντίαν τῆς ποιτικῆς του συγκροτήσεως καὶ τοῦ διακομματικοῦ του χαρακτῆρος.

Ἀλλὰ καὶ πέραν τούτου αὐτὴ αὕτη ἡ συγκρότησις τοῦ Κράτους πρέπει νὰ εὕρῃ τρόπον νὰ ἐντάξῃ ἐν ἑαυτῇ καὶ δὴ ὄχι ἀπλῶς ὑπὸ μορφὴν συμβουλευτικῆν, ὅπως ἔγινε κατ' ἐπανάληψιν ἀπόπειρα εἰς τὸ παρελθὸν ἀλλὰ διὰ τῆς προσδώσεως μέρους τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας εἰς αὐτὰ τὰ μεγάλα οἰκονομικά συμφέροντα τοῦ τόπου. Πολιτικὴ ἐξουσία ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας δὲν νοεῖται πλέον χωρὶς ὀργανικὴν σύνδεσιν πρὸς τὰ συμφέροντα αὐτά.

Ἀλλ' ἐδῶ ἔχομεν νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ ἐν εὐρύτερον συνταγματικὸν πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀξίζει νὰ μελετηθῇ κεχωρισμένως. II.

Ο ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ τῆς ΧΩΡΑΣ καὶ ἡ ΑΠΟΣΤΟΛΗ τῆς Δ. Ε. Η. ΓΕΩΡΓΙΑ — ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Καθυστερήσασα ἐπὶ δεκαετίας εἰς ἐξηλεκτρισμὸν καὶ εἰς γενικωτέραν τεχνικὴν ἐξέλιξιν, ἡ Ἑλλάς καταβάλλει κατὰ τὰ τελευταῖα ὀλίγα ἔτη ἀξιολόγους καὶ ἐπιτυχεῖς προσπάθειας διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὸ χαμένο ἔδαφος. Τὸ πρῶτον Πρόγραμμα Ἑξηλεκτρισμοῦ συνεπληρώθη πέρυσιν καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ δευτέρου ἤρχισε, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τῆς ἑως τώρα γενομένης ἐργασίας εἶναι ἤδη αἰσθητὰ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὴν ὑπαίθρον. Ἡ ἐφαρμογὴ ἐνιαίου χαμηλοῦ τιμολογίου λιανικῆς πωλήσεως τῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας καθ' ἅπασαν τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα ἀπὸ 1ης Αὐγούστου ἐ.ε. θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν νὰ χρησιμοποιοῦν ἐλευθέρως τὸν ἡλεκτρισμὸν, ὁ ὁποῖος τοὺς ἦτο ἀπρόσητος λόγω τῶν ὑψηλοτάτων τιμῶν.

Ἡ πρόοδος ἡ συντελεσθεῖσα μέχρι σήμερον ἐμφαίνεται παραστατικῶς εἰς τὸν διπλασιασμὸν τῆς καταναλώσεως ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας διὰ φωτισμὸν καὶ ἄλλας χρήσεις ἐντὸς τῶν τελευταίων τεσσάρων ἐτῶν. Κατὰ τὸ 1952, πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τῆς Δημοσίας Ἐπιχειρήσεως Ἑληκτρισμοῦ, ἡ μέση κατὰ κεφαλὴν κατανάλωσις ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας εἰς τὴν χώραν μας ἀνῆρχετο εἰς 80 κιλοβατῶρας ἐτησίως. Ἐφέτος ὑπερβαίνει τὰς 160 κιλοβατῶρας, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι θὰ ὑπερβῇ τὰς 300 κιλοβατῶρας μετὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη ὅταν θὰ ἔχῃ συμπληρωθῇ τὸ δευτέρον πρόγραμμα κατασκευῶν τῆς ΔΕΗ καὶ ἡ ἐπέκτασις τῶν δικτύων τῆς.

Πιστεύεται ὅτι ἡ νέα ρύθμισις τῆς διανομῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας θὰ ἐπιταχύνῃ σημαντικῶς τὴν ἡλεκτρικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας κατὰ δύο τρόπους: Πρῶτον, αἱ χαμηλότεραι τιμαὶ λιανικῆς πωλήσεως θὰ ἐνθαρρύνουν τοὺς καταναλωτὰς νὰ χρησιμοποιοῦν περισσότερὰν ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν διὰ φωτισμὸν καὶ ἄλλας χρήσεις. Δεύτερον, ἡ τεχνικὴ ἐπάρκεια καὶ ἡ οἰκονομικὴ εὐχέρεια τῆς ΔΕΗ ὑπόσχεται ταχεῖαν ἐπέκτασιν τῶν δικτύων καὶ συνεπῶς ταχεῖαν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν αἱ ὁποῖαι πρὸ πολλοῦ ὑφίσταντο ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ ἱκανοποιηθοῦν ὑπὸ τῶν τοπικῶν ἐπιχειρήσεων ἡλεκτρισμοῦ, στερουμένων καὶ τεχνικῶν μέσων καὶ κεφαλαίων.

Δύο ζωτικώτατοι τομεῖς τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας, **Γεωργία καὶ Βιομηχανία**, προσδοκοῦν μεγάλας ὠφελείας ἐκ τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ. Τὸ γεωργικὸν εἰσοδήμα τῆς χώρας θὰ αὐξηθῇ τάχιστα ἐὰν ἐπιτευχθῇ ἡ ἀρδευσις 5 ἑως 6 ἐκατομμυρίων στρεμμάτων γαιῶν, συμφώνως πρὸς τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς τῶν ἐιδικῶν, θὰ ἐπιτευχθῇ δὲ τοῦτο μόνον μὲ χαμηλὰς τιμὰς τοῦ «ἀρδευτικοῦ ρεύματος» καὶ μὲ οἰκονομικὰς διευκολύνσεις πρὸς τοὺς ἀγρότας διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων ἐγκαταστάσεων. Ἡ βιομηχανία ἐξ ἄλλου ἀναμένει ἀφθονὸν καὶ πράγματι εὐθύνῃ ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν τόσον διὰ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς τῆς ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν νέων κλάδων, τῶν λεγομένων ἡλεκτροβόρων βιομηχανιῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἔκτι αἱ ἄλλαι κατάλληλοι συνθήκαι ὑπάρχουν εἰς τὴν χώραν ἐκτός τῆς ἀφθόνου καὶ εὐθύνῃς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας.

Ἀπὸ τὸ πρῶτον πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ ἡ Ἑλλάς ἀπέκτησεν τέσσαρα νέα ἐργοστάσια παραγωγῆς: Τὸ ἀτμοηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Ἀλιβερίου. Ἰσχύος 80.000 κιλοβάτ, στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ ἐπιτοπίου λιγνίτου, τὸ ὕδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον

Λάδωνος εις τήν Πελοπόννησον, ισχύος 55.000 κιλοβάτ, τὸ ὕδρηνλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Ἀγρὰ εις τήν Μακεδονίαν, ισχύος 40.000 κιλοβάτ, καὶ τὸν μικρὸν ὕδρηνλεκτρικὸν σταθμὸν Λούρου εις τήν Ἠπειρὸν. Ἀπέκτησεν ἐπίσης ἓνα ἱσχυρότατον ἐθνικὸν δίκτυον μεταφορᾶς τῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας ὑπὸ τῶν 150.000 βόλτ τὸ ὅποιον διασυνδέει τὰ τρία ἐργοστάσια παραγωγῆς καὶ ἔχει κατασκευασθῇ μετὰ τὴν πρόβλεψιν ἐξυπηρετήσεως καὶ τῶν μελλοντικῶν ἐργοστασίων παραγωγῆς τῆς ΔΕΗ. Ἡ παρὰ παραγωγικὴ ἱκανότης τῶν σημερινῶν ἐργοστασίων τῆς ΔΕΗ ὑπολογίζεται εἰς κάτι πλέον τοῦ 1.000.000.000 κιλοβατῶρων ἐτησίως.

Ὅσον καὶ ἂν εἶναι σημαντικὴ ἡ συντελεσθεῖσα πρόοδος, ἡ ὁποία ἐδιπλασίασεν τὸ ἡλεκτρικὸν δυναμικὸν τῆς χώρας, εἶναι ἀκόμη πολὺ μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἐπιτεύξεις τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Εἴμεθα ἀκόμη δυστυχῶς πολὺ καθυστερημένοι ἀκόμη καὶ ἐναντι τῶν γειτόνων μας, ὑπερέχοντες μόνον τῆς μικρᾶς Ἀλβανίας. Ἐναντι τῆς ἰδικῆς μας ἐφετεινῆς ἐτησίως καταναλώσεως 160 περίπου κιλοβατῶρων ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας κατ' ἄτομον, οἱ Ἴταλοι ἔχουν ὑπερβῇ τὰς 800 κιλοβατῶρας, διὰ τὰ μὴ ἀναφέρωμεν τοὺς πολὺ μεγαλυτέρους ἀριθμοὺς ἄλλων χωρῶν. Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοι ἀρκοῦν διὰ νὰ δείξουν τὸ μέγεθος τοῦ ἔργου ποὺ εὐρίσκεται ἀκόμη ἐνώπιον ἡμῶν. Ταχεῖα κατασκευὴ νέων καὶ μεγάλων ἐγκαταστάσεων ἡλεκτροπαραγωγῆς καὶ ραγδαία ἐπέκτασις τῶν δικτύων διανομῆς ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ φθάσωμεν κάπως πλησιέστερα πρὸς τὰς χώρας τοῦ συγχρόνου τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, διὰ νὰ αὐξήσωμεν τὸ ἐθνικὸν εισόδημα καὶ διὰ νὰ βελτιώσωμεν τὸ βιωτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ. Τὸ δεῦτερον πρόγραμμα κατασκευῶν τῆς ΔΕΗ, συνιστάμενον κυρίως εἰς τὸν ὕδρηνλεκτρικὸν σταθμὸν Μέγδοβα 84.000 κιλοβάτ καὶ τὸν ἀτμηνλεκτρικὸν σταθμὸν Πτολεμαῖδος, 65.000 κιλοβάτ θὰ συμπληρωθῇ μετὰ τρία ἢ τέσσερα ἔτη, ἀλλὰ μόλις θὰ καλύψῃ στοιχειώδεις ἀνάγκας αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι τότε ἐπιτακτικαί. Διὰ τὴν πραγματικὴν ἐκβιομηχάνισιν τῆς χώρας, ἰδίως διὰ τὴν δημιουργίαν μεγάλων μεταλλευτικῶν καὶ ἄλλων βιομηχανιῶν αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦν τεραστίας ποσότητας ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας εἰς πολὺ χαμηλὴν τιμὴν, ἀπαιτεῖται ἓνα πολὺ τοιμηρότερον πρόγραμμα. Τὸ μέγα ὕδρηνλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Ἀχελώου, τοῦ ὁποῦοι ἡ κατασκευὴ εἶχε περιληφθῇ εἰς τὸ ἀρχικὸν πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ τοῦ 1949, θὰ ἀντεπεκρίνεται εἰς τὴν ἀποστολὴν αὐτήν. Ἡ μέχρι τοῦδε ἐγκατάλειψις τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἀληθὲς δυστύχημα διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας. Καὶ εἶναι καιρὸς ὅπως οἱ ἀρμόδιοι ἀρχίσουν νὰ σκέπτονται σοβαρῶς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου, ἄνευ τοῦ ὁποῦοι ἡ Ἑλληνικὴ οἰκονομία θὰ παραμείνῃ χρονίως ἀνάπηρος. Ἐνα ποσὸν 15.000.000 δολларίων ἐκ τῶν Ἰταλικῶν πολεμικῶν ἐπανορθώσεων, προοριζόμενον εἰδικῶς διὰ τὸ ἔργον τοῦτο, παραμένει ἐπὶ ἐτὶ ἀχρησιμοποίητον διότι δὲν κατεβλήθη ἀκόμη ἡ δέουσα σοβαρὰ προσπάθεια διὰ τὴν ἐξέυρεσιν τῶν περαιτέρω κεφαλαίων. Ἦδη ὁμως ἡ Δημοσία Ἐπιχείρησις Ἑξηλεκτρισμοῦ ἔχει ἀποκτήσει ἱσχυρὰν διεθνή πιστωτικὴν ἐπιφάνειαν, ὅπως ἐμφαίνεται ἀπὸ τὰς προτάσεις χρηματοδοτήσεως ποὺ τῆς ὑπέβαλαν μεγάλοι ξένοι οἴκοι διὰ τὸ ἔργον Πτολεμαῖδος. Μετὰ τὴν πιστωτικὴν ἐπιφάνειαν τῆς ΔΕΗ καὶ μετὰ ἄλλους συνδυασμοὺς ἡμποροῦμεν ἀσφαλῶς νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπαραιτήτου αὐτοῦ ἔργου ἐντὸς λογικοῦ χρόνου.

Ω

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΣΗΜΑΙΝΟΝΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἡ ἐνοποίησης τῆς Γερμανίας

Σχολιάζων τὸ ἐκδοθὲν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπισημείωσης τοῦ δρ. Ἀντενάουερ εἰς Οὐάσιγκτων ἀνακοινωθὲν ἐπὶ τῶν συζητήσεων τοῦ μετὰ τοῦ Ντάλλας ὁ γνωστὸς ἀρθρογράφος Walter Lippmann ἐρωτᾷ τι σκέπτονται οἱ δύο πολιτικοὶ ἄνδρες νὰ πράξουν ἂν ἡ Ρωσία ἀγνοήσῃ τὴν ἀπόφασιν των ὅπως μὴ προσέλθουν εἰς οἰκονομικὴν συμφωνίαν μαζὺ τῆς, ἂν δὲν ἀποδεχθῇ προηγουμένως τὴν ἐνοποίησιν τῆς Γερμανίας. Ἡ ἀπόφασις αὐτή, καθηλώνουσα ἐπὶ μιᾷ καθαρῶς ἀρνητικῇ γραμμῇ τὴν πολιτικὴν τῆς Δύσεως ἐλήφθη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ ὅτι ἡ Ρωσία δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν ἐνωσιν τῆς Γερμανίας καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν ἔχει κανένα λόγον νὰ εἶναι δυσχερὴς διὰ τῆς ἀκαμφίας αὐτῆς τῶν δυτικῶν

δυνάμεων. Ἐὰν οἱ δύο πολιτικοὶ ἄνδρες κατέλθουν εἰς τοιαύτην ἀπόφασιν ἐν ἐπιγνώσει τῶν συνεπειῶν τῆς τοῦτο δὲν ἐξηγεῖται παρὰ ἀπὸ τὴν πρόθεσιν ὅπως ἀνισχυθῇ ἡθικῶς ὁ δρ. Ἀντενάουερ ἐν ὄψει τῶν ἐκλογῶν τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Παραμένει ὁμως τὸ γεγονός ὅτι ἐνώπιον τῆς μεταβολῆς τῆς τακτικῆς τῆς Ρωσίας ἡ δόξα κατὰ τὸν κ. Ντάλλας εἶναι πλέον ἐπικίνδυνος ἀπὸ τῶν προηγουμένων, οἱ δύο πολιτικοὶ δὲν εὗρον ἄλλα μέσον νὰ τὴν ἀντιμετωπίσουν παρὰ τὸ «νὰ χωθῶσιν εἰς τὰ χαρακώματα καὶ νὰ ἀρνηθῶσι πᾶσαν μετακίνησιν». Ἡ συμπλοκή —κατέληξε ὁ διαπρεπὲς κριτικὸς— θὰ καταρρεύσῃ εἰς τὴν ἀσθένειαν ἀπὸ ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι πιστεύουν ὅτι ἀποτελεῖ ἀρετὴν τὸ νὰ μὴ μεταβάλληται κανεὶς εἰς τὰς καταστάσεις μεταβάλλονται.